

"לא נאבד עצמנו לדעת כדי למצוא חן בעיני ארצות-הברית"¹ – האמנם?

להגדיר כ"יורה יהודית טיפוסית". בגבולות אלה, "גבולות אושוויץ", על-פי אבא אבן, לא תהיה לישראל זכות קיום, לא רוחני ולא פיזי, שכן "בהעדר גבולות בני הגנה צפויה המדינה להשמדה", כדברי שמעון פרס.²

יחזק רבין המנוח ושמעון פרס החלו בתהליך המכירה הכללית של ארץ-ישראל, שהרי מהי ארץ-ישראל אם לא "נכסי דלא-ניידי" עוברים לסוחר, לדברי ראש-הממשלה המנוח. לא פלא אפוא שהשניים זכו על מעשיהם בטפיחת כתף מידי נשיאים וראשי-ממשלות. אותו נשיא אמריקני שקודמו נעל את שערי ארצו כאשר קודמו של הלמוט קוהל בתפקיד עסק ברצח חרושתי של יהודים, ואותו נשיא צרפת שקודמו שלח את יהודי ארצו לכבשני הגזים של רעהו לתפקיד בברלין, מצאו בממשלה הקודמת בעלי-ברית ומשתפי-פעולה נוחים להפליא. הלא נאמר כבר שזכו צדיקים ומלאכתם נעשית בידי אחרים.

בין 1992 ל-1996 התנהל אפוא הכול על מימנוחות. עדות לכך היו 264 "קרבנות השלום" היהודיים, שסללו בדמם את תהליך השלום, סימן לבאות ומבוא לעתיד להתרחש בהמשך. מרוב אהבה שהמטירו עליו מלכים, ראשי-ממשלות ונשיאים, לא ידע שמעון פרס את נפשו. עוד ישראל קוברת את מתיה והנה מדלג פרס מבירה לבירה, קוטף את פרסי ה"שלום" לסוגיהם וזוכה לנשיקות על לחיו. נעלם מעיני האיש שאין הוא אלא מריונטה הנוטלת חלק בטקסים מקבריים של קבורת ארצו, וכי הנשיקות הן נשיקות-מוות, coup de grace, במיטב מסורת ההומור האנטישמי של המערב הנוצרי.

אולם ביוני 1996 קרתה תקלה בלתי-צפויה. נתניהו עלה לשלטון ונראה היה כאילו נטרפו הקלפים, כאילו חדלו היהודים, לפתע פתאום, לשתף פעולה עם התליין הערבי ובעלי-בריתו במערב.³

ביטוי קשה אך קולע זה תמצת ראש-הממשלה את הנחת היסוד שבבסיס המהתלה האכזרית הקרויה "תהליך השלום". סופו של התהליך, קרי: כליאתה של ישראל בגטו של גבולות 1967, הוא היעד (המוצהר) של העולם הערבי, כפי שהוא בא לידי ביטוי בדברי סאדאת ליריביו דוחקי הקץ, ערב פינוי סיני: "מתפקידנו הוא לסלק את ישראל מסיני. הדור הבא, אינשאללה, יחזיר את הציונים לגודלם הטבעי בגבולות 1967". והנה מקץ עשור בלבד, חתמו הציונים באוסלו על מסמך שנועד להגשים את משאלתו של סאדאת המנוח, אם כי מוקדם בהרבה ממה שצפה נשיא מצרים. בינתיים, בסיועה הנדיב של ישראל עצמה, הפך היעד של גבולות 1967 לנחלת הקהילה הבינלאומית כולה, בראשותו של הנשיא קלינטון.

במבט היסטורי רחב של שנאת עולם לעם עולם לא חל כל שינוי, ומדוע שיחול? רק משום רגשי האשם המדומים על שיתוף-הפעולה בהשמדת אי-אלה מיליוני יהודים, גברים, נשים וטף לפני יובל שנים ומעלה: רק שוטה (יהודי) גמור מסוגל להשליך את יתבו על התעתוע הקטלני של "החרטה הנוצרית שהיא בבסיס תמיכת המערב במדינת ישראל" (מפאת כבודו של המצוטט לא נלבין פניו ברבים). אשר על כן מצפה העולם הנוצרי, כדרכו בקודש מזה אלף שנים ומעלה, לכיליונה של היהדות. הפעם הזאת, על-ידי הסגתה של מדינת היהודים לגבולות 1967, מהם ניצלה בעור שיניה במלחמה ההיא, שדה-גול, במחווה אפיפיורית כהרגלו, ראה

היומן המדיני נועד לסקור מגמות במדיניותה של ישראל במרוצת החודשים החולפים בין גיליון נתיב למשנהו. הכתוב ביומן המדיני אינו משקף בהכרח את דעת חברי מועצת המערכת של נתיב או את דעתם של חברי העמותה להוצאת נתיב. מאמרים שאינם חתומים נכתבו בידי העורך. תודת המערכת ליוסי לוי על סיוע בליקוט החומר ליומן.

¹ נתניהו, בישיבת הממשלה מ-12.12.97.

² שני האישים זיכרו בעי-דן השפיות, שלהם ושל מדינתם, בטרם הפכה התיבה "שלום" למילת קוד למלחמה קרבה.

³ גודל העלבון עמד ביחס ישר לכספים שהשקיע הבית הלבן במסע הב-חירות של פרס מזה, ולמסע השמצות של נת-ניהו מזה.

כ"קטטרופלית". הוא דואג להדגיש ש"איננו מאמין לאף מילה של נתניהו", ובשיחה בת שעה עם ראש-הממשלה ופמלייתו לא הגיש המארח כוס מים לבני שיחו. בוועידת האיחוד האירופי בלוקסמבורג (27.12.1997), מתקבלת החלטה בזכות הקמתה של מדינה פלשתינית, וישראל נתבעת "להסתלק מיד מן הרמה הסורית, מן הגדה המערבית ומירושלים". שוב מוצגת "הקולוניזציה של השטחים הכבושים כמכשול לשלום". לראשונה מאז אוסלו לא נאמר דבר, ולו בשפה רפה, בגנות הטרור הערבי. לראשונה מצטרפת גם גרמניה להחלטה ומעניקה לה את משקלה המכריע באיחוד האירופי. לא פלא אפוא שהלמוט קוהל מוצא לנכון אף הוא להטיף מוסר לנתניהו, בטענה המתחסדת ש"מדיניותך גורמת לבידודה של ישראל בעולם בכלל ובקהילה האירופית בפרט".

★

אולם מגמה זו של דה-לגיטימציה של ישראל, ממשלתה ומוסדותיה, ההולכת ומתפשטת וצוברת תאוצה, לא היתה באה לעולם אלמלא זכתה בתמיכתן הגורפת של האופוזיציה והתקשורת בישראל עצמה. אלה מוחאות כף לקלינטון ומציגות את דברי הבלע של שיראק ואולברייט כאות וכעדות התומכות בדברי השטנה שלהן עצמן כלפי ממשלת ישראל. אילו ניחנו עזר וייצמן ושמעון פרס במעט אחריות ממלכתית וכבוד עצמי, שלא לדבר כבר על יושר אישי, היו מסרבים להיענות להזמנת נשיא ארצות-הברית להיפגש עמו בעודו מעליב בגסות-רוח מופגנת את ראש-ממשלתם הנבחר. תחת זאת, הפכו השניים לכלי משחק בהכפשת נתניהו. מאחר שראש-ממשלה במשטר דמוקרטי הוא מייצגה של המדינה, יותר משפגעו בנתניהו, העליבו את מדינתם ואת אזרחיה. למותר לציין שבכל מדינה מתוקנת היו השניים נפסלים מלמשמש בתפקיד ציבורי בגין מעשיהם. לא כך בישראל. לא זו בלבד שהתקשורת והאופוזיציה לא הסתייגו מהמעשה ולא ביקרו אותו, אלא שאף הרעיפו שבחים על ראשי השניים להוכחת כישלונה של ממשלה נבחרת. סירוב זה של השמאל הישראלי להכיר בכללי הדמוקרטיה ולשחק על פיהם, אין בו כל חדש. כך היה ב-1977, כאשר יצחק בן-אהרון קרא לא לקבל את הכרעת הבוחר, וכך היה בדה-לגיטימציה המתמשכת של ממשלות בגין ושמיר. אולם לרמה כזאת של שנאה משתלחת, כבמקרהו של נתניהו, אין תקדים. מעולם לא הגיעה עוינות האליטות והתקשורת כלפי ראש-ממשלה בישראל לשפל המדרגה כפי שהם עתה. נתניהו הפך לאסקופה נדרסת לכל זב ומצורע, שוטה וקטן. ביטויי גנאי ובהם קללות פורנוגרפיות נישאות בראש חוצות. כך למשל, קבוצת אנשי מילואים הפגינה מול ביתו של נתניהו כשעל כרזותיה כתוב: "כפרה עליך, יא מניאק".⁵

מערכת יחסים עם ארצות-הברית – מנכס אסטרטגי לנטל פוליטי

מבט אסטרטגי רחב, עם התפרקותה של ברית המועצות וקץ המלחמה הקרה איבדה ישראל את מעמדה כנכס אסטרטגי של המערב בכלל, ושל

נפש יהודי

שרת-החוץ של ארצות-הברית, מדלן אולברייט, היא יהודייה מומרת, ילידת פראג. משפחתה נספתה בשואה, והיא מומחית להיסטוריה של ציכסלובקיה בשנות השלושים. ציכסלובקיה נמחקה מן המפה עם אבדן חבל הסודטים, הנכס האסטרטגי שלה מול גרמניה של היטלר. אולברייט נחוושה בדעתה לגמד את ישראל בגבולות 1967, בהם תאבד את הנכסים הטריטוריאליים היחידים שלה מול מבקשי נפשה, ותיחשף לגורל הדומה לה של ציכסלובקיה אחרי ועידת מינכן.

לא ייפלא אפוא שראש-ממשלת ישראל הפך לאסקופה נדרסת בפי כול.

הנשיא קלינטון אינו מוצא בלוח-הזמנים שלו שעה קצרה לפגוש את נתניהו, אבל בתאריך המוצע הוא משתתף במסיבת בית-הספר של בתו. בצעד הפגנתי, שהוא סטירת-לחי לנתניהו, מוזמן עזר וייצמן לביקור בבית הלבן. ב-22.11.97 מוצא קלינטון בלוח-הזמנים הצפוף שלו ארבע(!) שעות לקבלת-פנים שהוא עורך לשמעון פרס וללאה רבין, לילדיהם, לנכדיהם,⁴ ולפמליית עוזריהם, ביניהם גדולי-עולם ורבי האומה כמו שמעון שבס, דב לאוטמן ויואל זינגר.

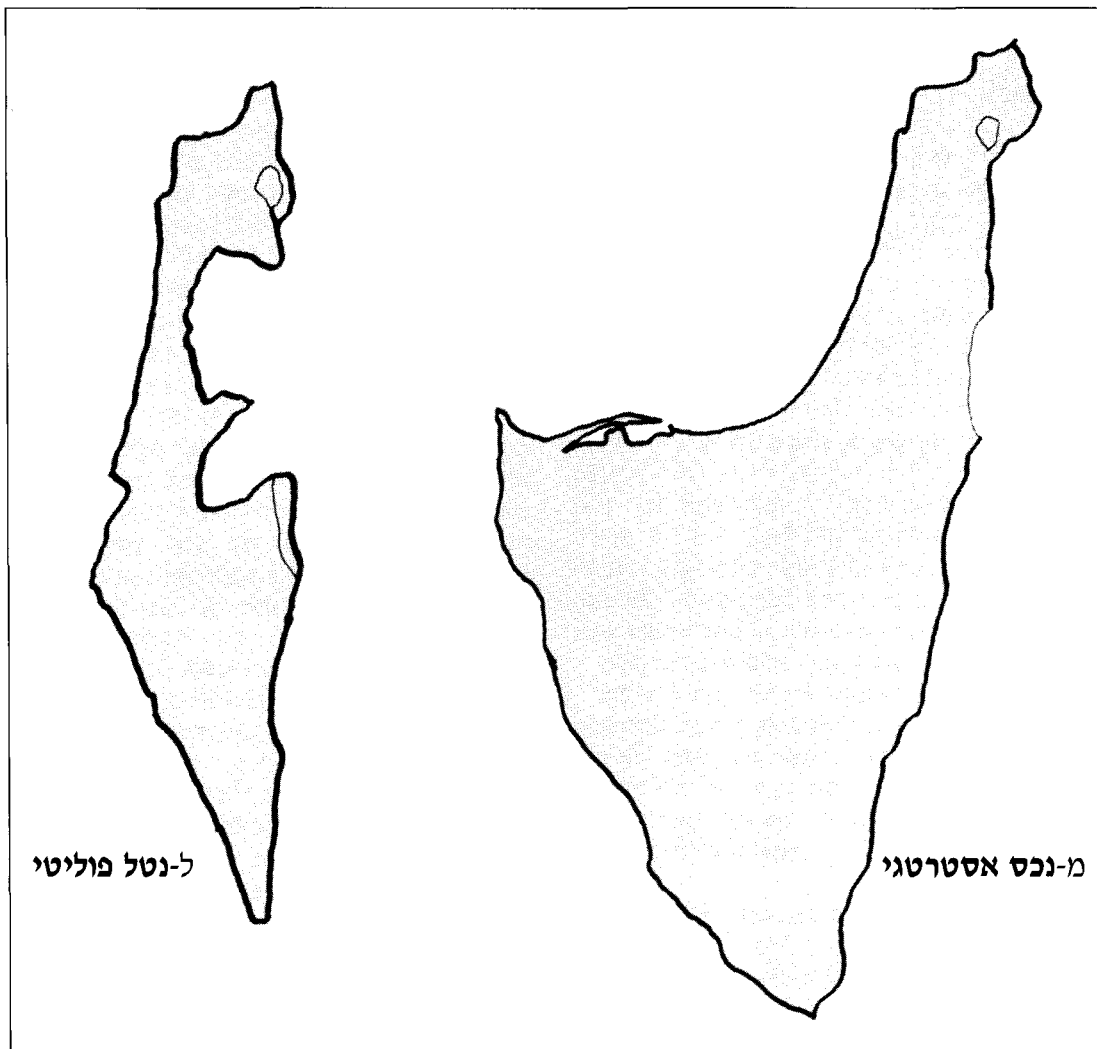
עם גבור המתח במפרץ עורך נשיא ארצות-הברית השואה בין נתניהו לצדאם חוסיין כמי שעומדים מנגד לתהליך הפיוס והשלום העובר על המזרח התיכון.

מדלן אולברייט, מזכירת המדינה, מעיזה לומר כי "אם נדמה לנתניהו שהוא יכול להמשיך ולמשוך אותנו באף עוד הרבה זמן, הרי הוא טועה". וזאת, עוד בוועידת הארגונים היהודיים הגדולים. איש מבין ועד הקהילה המבוהלה של יהודי אמריקה לא העז למחות על גסות-רוחה של המומרת. על-פי שרת-החוץ של שוודיה, לנה ואלן (Vallen), "ישראל אינה קיימת מתוקף זכות היסטורית או תנ"כית אלא מתוקף החלטת האו"ם".

זיאק שיראק מגדיר את מדיניותה של ממשלת ישראל

⁴ "דן ומיכל, נכדו ונכדתו של פרס, זכו לחיבה ולתשומת-לב רבים ממני שפחת הנשיא... כפי שדיווח הווינגטון פורסט ב-23 בנובמבר.

⁵ ארי שביט, מן המפוכ-חיים וההגונים בשמאל הישראלי, מן המעטים המוכנים להודות בדמי גוגיה המשיחית של השמאל ובעיוורונו הפריטי, פרסם מאמר נרחב בהארץ, תחת הכותרת "שנת השנאה" [לנתני-הון], על משקל "שעת השנאה" של ארוול ב-1984. על מעשהו זה, כצפוי בקיתון של שופרין ממיטב ארס השנאה של השמאל.

יישום הסכמי אוסלו יחזיר את ישראל לגבולות 1967, או סמוך להם. מכאן, ש"תהליך השלום" יהיה כרוך, בהכרח, באבדן נכסים אסטרטגיים שפירושו חיסול יכולתה של מדינת היהודים להגן על עצמה. על-פי הגיונם של מחייבי אוסלו היה אפוא על ארצות-הברית להגדיל את הסיוע הצבאי לישראל ולחתום עמה הסכמים מרחיקי-לכת לשיתוף-פעולה אסטרטגי. אולם בפועל קרה ההפך המוחלט. בעוד שבין 1975 ל-1987, כלומר, בשנים שבהן הקרינה ישראל עצמה של מעצמה אזורית, נחתמו בין ישראל לארצות-הברית חמישה הסכמים לשיתוף-פעולה אסטרטגי, מאז מלחמת המפרץ ועד היום לא נחתם דבר. יתרה מזו, הסיוע הצבאי בסך 1.8 מיליארד דולרים, שניתן מאז 1986 בדולרים שוטפים, נשחק לכדי רבע משווי המקורי (במכפלת השחיקה של הדולר מזה והעלייה במאות אחוזים בעלות האמלי"ח מזה), וכל ניסיונותיה של ישראל להצמיד סכום זה לערכו הריאלי של הדולר, נדחו על הסף בבית הלכן.

אסאד לסלק את ישראל מרמת-הגולן. ההבטחה לחלוקתה של ירושלים ניתנה למלך ערב הסעודית, ומובארך קיבל התחייבות אמריקנית להקמת מדינה פלשתינית ביש"ע.

שיתוף-הפעולה שזכה לו ממשל קלינטון מממשלות רבין ופרס במה שקרוי "תהליך השלום", היה חד-צדדי בעליל, והוא עדות למגמת הניכור של הבית הלכן כלפי מדינת היהודים. פירוקה של ישראל מנכסיה הטריטוריאליים, שפירושו חיסול יכולתה של מדינת היהודים להגן על עצמה, לא הומר בסיוע צבאי או אחר. בעוד שבין 1975 ל-1987, כלומר בשנים שבהן הקרינה עדיין ישראל עצמה של מעצמה אזורית, נחתמו בין ישראל לארצות-הברית חמישה הסכמים לשיתוף-פעולה אסטרטגי. מאז מלחמת המפרץ ועד היום לא נחתם דבר. יתרה מזו: הסיוע הצבאי בסך 1.8 מיליארד דולרים, שניתן מאז 1986 בדולרים שוטפים, נשחק לכדי רבע משווי המקורי (במכפלת השחיקה של

ארצות-הברית בפרט. האזור לכך היה מעמדה של ישראל במלחמת המפרץ. הניסיון האמריקני של הנשיא בוש לגבש קואליציה רחבה מול צדאם חוסיין, שתכלול את מדינות ערב, בוצע בעיקרו במטבע ישראלי. התוצאה המידית היתה לחץ אמריקני על ישראל לא להגיב על מטר הסקאדים העירקי. כניעתה של ישראל לתכתיב האמריקני חיסלה בפועל את מה שעוד נותר מכוח ההרתעה שלה כלפי אויביה. עדות לכך היא, כאמור לעיל, ההסלמה במרוץ החימוש במזרח התיכון, וביתר שאת – ההסלמה בתפוצת נשק להשמדה המונית והטיילים לשיגורו של נשק זה.

לכניעה הישראלית לחץ האמריקני במלחמת המפרץ היו, כצפוי, תוצאות קשות לטווח ארוך.⁶ את הסכמת הערבים לשותף פעולה עם הנשיא בוש קיבלו האמריקנים תמורת התחייבות אמריקנית להסגתה של ישראל לגבולות 1967. היה זה שר-החוץ גיימס בייקר שהבטיח לחאפז אל-

⁶ ראה בנדון שני מאמרי מערכת בנתיב: "כשור לעקדה" ו"כשור לעקדה במדריד", גיליונות 5/91 ו-6/91.

הדולר מזה והעלייה במאות אחוזים בעלות אמל"ח מזה). כל ניסיונותיה של ישראל להצמיד סכום זה לערכו הריאלי של הדולר, נדחו על הסף בווטו של הנשיא.

לקראת הבחירות בישראל ב-1996 עשה הממשל האמריקני, באמצעות השגריר בתל-אביב, כל מה שניתן היה על מנת לתמוך בשמעון פרס ולהכשיל את נתניהו. התערבותה של וושינגטון בסדרי שלטון של משטר דמוקרטי של מדינה זרה עלתה על מעורבות ה-CIA ברפובליקות הבנות בדרום-אמריקה ובדרום-מזרח אסיה.

לא פלא אפוא שעליית הליכוד לשלטון עוררה דאגה עמוקה בווינגטון, שמא תהליך הקרבתה של ישראל על מזבח של מה שהממשל מדמה כאינטרס אמריקני במזרח התיכון, עלול לעלות על שרטון.

מיד עם עלייתו לשלטון ביקש נתניהו להסיר מלבם של האמריקנים את החששות כלפיו. ראשית חכמה, הצהיר ראש-הממשלה על דבקותו ביישום הסכמי אוסלו. הנסיגה מחברון בינואר 1997, חצי שנה לאחר חילופי השלטון, היתה מבחינת האמריקנים צעד בכיוון הנכון, וכך היתה הפעימה הראשונה. גם מעשי הטבח בירושלים הוסיפו לנתניהו כמה נקודות זכות, ודחו למספר שבועות את הלחץ הברוטלי של מלך אולברייט. אולם בעת ובעונה אחת באו מהלכים שהתפרשו בווינגטון כאישור לחששות הממשל: פרשת מנהרת החשמולאים, עבודות התשתית בהר חומה, ומתן רישיונות הבנייה בהר-הזיתים לארווין מוסקוביץ; הבעלים של השטח. העובדה שאף לא אחד מן הצעדים הללו הגיע לכלל מעשה, והם לא חרגו מכלל תרגיל ביחסי ציבור לקניית שקט תעשייתי בקרב קבוצה של חברי כנסת מ"ימין", לא הרגיעה את הבית הלבן.

משמעותי אחד, שאפילו הכותב, שאינו נמנה עם האופטימיסטים, לא צפה אותו: נתניהו אכן הקים עליו "עולם ומלואו", מבלי שעצר "את טירוף המערכות שבו נתונה מדינת היהודים".

לית מאן דפליג שנתניהו הוא צירוף חריג של כישרונות המעלים אותו גבוה מעל למי-האפסיים של הפוליטיקה הישראלית, כפי שנתייצבה בעשור האחרון. ספרו **מקום תחת השמש**, שבו שטח לפני הקורא את האני המאמין הפוליטי שלו הוא ללא ספק אחרון הספרים הצינוניים שנכתבו בידי פוליטיקאי. די להשוותו, לצורך זה, עם הבדיה האוטופיסטית של שמעון פרס "מזרח תיכון חדש".⁷ לצד פנורמה היסטורית רחבה על הקשר בין ישראל לארצו הביא המחבר ניתוח מפוכח, המשלב הבנה דקה של המציאות במזרח התיכון עם קביעת מקומה של ישראל במערך הגלובלי בעידן שלאחר המלחמה הקרה. במבט רחב יותר, הספר היה מסד תיאורטי לתכנית פעולה מדינית שהגיש נתניהו לבחוריו. צפוי היה אפוא שיישום העקרונות המנחים אותו בספר ינחה אותו בדרכו המדינית, כשהוא ניצב ליד הגה השלטון, בעיקר מכוח מעמדו החדש של ראש-הממשלה בישראל, לאחר חוק הבחירה הישירה.

אולם כגודל הציפיות כן גודל האכזבה. נתניהו ער היטב לעובדה שהוא ירש קטסטרופה לאומית. רבין המנוח ופרס העלו באוסלו את ישראל על נתיב המוביל למלחמה רבתי, שבה מעטים סיכוייה של ישראל לנצח, ותבוסה במלחמה היא קצה של מדינת היהודים. אין כנתניהו המבין את גודל האסון, שהרי הוא זה שהגדירו בבהירות בספרו, לאמור:

זה תהליך שיביא בהכרח או למלחמה חדשה ונוראה או לחיסול המדינה ב"דרכי שלום", וזהו תהליך שעלינו לבלום. הוא ניתן לבלימה על-ידי הסתלקות מן המדיניות של ויתורים בלתי פוסקים, והחלפתה במדיניות מפוכחת ואמיצה שתגייס את רצון הקיום של העם ותחדש את אמונתו המוצקה בעתידו.⁸

אין אלה דברים של מה בכך. אין זו עוד אמירה בעלמא שמפזר פוליטיקאי מצוי בשווקים, לקנות בה במשיכה את קול הבוחר. על הכף מוטל גורלה של מדינת היהודים הצועדת לקראת אסון לאומי העלול להסתיים בשואה חדשה, וזאת על-פי נתניהו עצמו.

סביר להניח שנתניהו ניחן ביכולת האינטלקטואלית ובעצמה הנפשית הדרושים על מנת להישיר מבט במציאות האכזרית מבלי שיזדקק למנגנוני הונאה עצמית שמפתח פוליטיקאי מן השורה בעתות מצוקה. יתרה מזו, נתניהו הפנים והטמיע את גודל האסון מזה, לצד האחריות הנוראה המוטלת על כתפיו מזה. ייתכן שזה מקור המגלומניה של האישי, הפועל מכוח שכנוע פנימי עמוק, שלפיו נפל בגורלו להציל את ארצו מכליה. גודל המשימה דוחק הצדה כל מה שאינו משרת את היעד. אולם המקיאולוים הפשטני של "מטרה המקדשת את האמצעים", שלפיו נוהג נתניהו, הוא לרוץ לאיש, שכן הוא אינו ישים בדמוקרטיה בדרך כלל, ועל אחת כמה וכמה בדמוקרטיה היהודית השסועה. הנה כי כן, מקור הכשל של נתניהו הוא ברמה הטקטית – כה מתמיה דווקא אצל גאון תככים זה, מי שהביא את המניפולציה המפלגתית לרמה של אמנות צרופה. אולם

לאשליותיו (המרות) של נתניהו

תחת כותרת זו פרסם הח"מ מאמר מפורט בגיליון 5/95 של **נתיב**. המאמר צפה אז ללא קושי את הזעם וההתנגדות שיעורר נתניהו אם וכאשר יעלה לשלטון ויבקש לבלום את המהלך המדיני של אוסלו:

מה יקרה אפוא כאשר ינסה נתניהו (אם ינסה...) לעצור את טירוף המערכות שבו נתונה מדינת היהודים? הוא יקים עליו מיד עולם ומלואו: את האמריקנים שהימרו על "תהליך השלום"; את האירופים המחויבים למדינה פלשתינית עוד מאז החלטת ונציה ב-1981; את רוסיה; את הערבים שישבו להכות בתופי מלחמה; את האופוזיציה הגדולה בכנסת; את התקשורת העוינת שתצלב אותו בוקר, צהרים וערב כ"רוצח השלום", וזאת מבלי להזכיר רבים במפלגתו שלו...

[אשר על כן] אין לו לנתניהו מה לאבד, ומדיניות ההבלגה בה הוא נוקט שגויה מעיקרה. חוסר אונים, חצאי אמיתות, מגוממים כפולי משמעות ועמידה מנגד לא רק שלא יועילו לנתניהו, אלא יוסיפו לפורר את דמותו כמנהיג.

מה מצערת העובדה שהדברים ההם היו נכונים אז, לפני שנתיים וחצי, כפי שהם נכונים היום. אולם בהבדל

⁷ לביקורת על מסמך מת' מיה זה, ראה: "מעוף הפרס במחוזות ההזיה", ג'דעון סתר, **נתיב** 2/94.

⁸ **מקום תחת השמש** (הוצ' ידיעות אחרונות, 1995), עמ' 19.

נתניהו להלמוט קוהל: "גם ראש-הממשלה המנוח, יצחק רבין, לא היה מצליח להעביר לפלשתינים שטחים בהיקף גדול ממה שאני מציע להם. להפך, המתנחלים ואני היינו מונעים זאת ממנו". במשפט זה השיב נתניהו מפורשות לאלה לתוהים האם להצטרף לחזית שתפיל את ממשלתו.

רבין, לא היה מצליח להעביר לפלשתינים שטחים בהיקף גדול ממה שאני מציע להם..."⁹
 הפעימה הראשונה והפעימה השנייה, התייצבותו מאחורי תכנית ביילין-איתן, השלמתו (באמצעות שופרו, דוד בר-אילן) עם מדינה פלשתינית – כל אלה ועוד אכן תואמים את הודאתו המפורשת שהוא מסתלק "מעקרונות רבים אשר הנחו אותנו בעבר"¹⁰.

עצם הטיעון שנתניהו עצר את ריצת האמוק של הסכמי אוסלו הוא אפוא בלתי נכון בעליל. יתרה מזו, קרוב לוודאי שתחת ממשלת שמאל התהליך – גם אם היה נמשך – היה איטי יותר, על-פי עדות בעל הדבר עצמו, וראה את דבריו דלעיל.

★

הכשל הטקטי, או נכון יותר מערכת הכשלים הטקטיים, נובעים ככל הנראה מן המגלומניה שבה נגוע ראש-הממשלה. קשה להסביר אחרת את הווקוס הערכי שהוא יוצר סביבו כשהוא מקיף עצמו באומריה ודוחה כל בעל מחשבה עצמית ויוצרת.

האינטנסיביות חסרת-התקדים של המאורעות בישראל, לצד חשיבותם הגורלית, מחייבת חשיבה אסטרטגית ארוכת-טווח, קביעת קווים אדומים, שיתוף-פעולה עם בעלי-ברית פוטנציאליים במערכת הבינלאומית, ועוד שורה ארוכה של פעולות שתקצר היריעה למנותן, והן בנפשה של מדינת היהודים.

למותר לציין שהמאמץ האינטלקטואלי והנפשי הדרוש למשימה זו חורג מעבר לכושרו של אדם אחד, ויהיה מחונן ככל שיהיה. קל וחומר מראש-ממשלה ישראלי הנתון במכשב לחצים נפשי ומדיניי ובלוח-זמנים דחוס שאינו מותיר לו פנאי להערכות מצב אובייקטיביות.

צוותי חשיבה, מכוני מחקר לאומיים ומרכזים אסטרטגיים הם חלק מובנה מן הנוף הפוליטי בכל

האמת חייבת להיאמר, נתניהו כשל ומעד בהכנת כלים למאבק הצפוי, ולכן, הרבה מן השנאה שהביא על ראשו היא מעשה ידיו. ה"פחד והרחמים" האריסטוטלי שחש הצופה כלפי גיבור הטרגדיה היוונית – ונתניהו הוא בלי ספק הפרוטוגוניסט בטרגדיה הישראלית – אינם נתונים אפוא לראש-ממשלת ישראל.

★

קצרה היריעה במסגרת מצומצמת זו לתאר את כל כשלו, כישלונותיו ומכשלותיו של נתניהו, אולם כללית ניתן לחלקם לשניים. הכשל האסטרטגי והכשל ברמה הטקטית.

ברמה האסטרטגית ביצע נתניהו מהלך הרה-אסון, כאשר טען בזכות הסכמי אוסלו (בוועידת הליכוד בקצרין, במאי 1995). על הצעתו של ח"כ עוזי לנדאו להכריז על אי-חוקיותם של ההסכמים ולהצהיר שהליכוד לא יקבל אותם בעלותו לשלטון, העלה נתניהו שורה של הנמקות בזכות ההסכמים, שאף אחת מהן לא עמדה במבחן משפטי והיסטורי, קל-יחומר מוסרי.⁹

למרבה הפליאה, יצא ספרו של נתניהו לאור בעצם ימי הוועידה. תמיכתו בהסכמי אוסלו בוועידה, בעוד שבספרו ראה בהם אסון לאומי, היתה אם כן יותר מאשר התכחשות גמורה לאני המאמין של האיש. היה זה סימן לבאות, קרי לאופורטוניזם פוליטי, בסוגיה היורדת לשורשי גורלה של ישראל.

כך היתה גם הנסיגה מחברון, ממנה נשבע זמן קצר קודם לכן שלא לסגת לעולם, שכן "האיש שישתלק מעיר האבות מפקיר את ירושלים ושמו ירד לדראון עולם בתולדות העם היהודי". אכן, כמו להוסיף חטא על פשע, השתבח מאוחר יותר כי "את הנסיגה מחברון רק אני הצלחתי לבצע, שמעון פרס לא היה מסוגל לכך". מאוחר יותר חזר על כך בדברים שאמר להלמוט קוהל: "גם ראש-הממשלה המנוח, יצחק

⁹ ראה את דפי העמדה של **נתיב** בנושא זה: יולי 1995.

¹⁰ בריאיון לג'רוזלם פוסט.

קץ המלחמה הקרה. רובו של הקונגרס – ובתוכו גם חלקים ניכרים מהמפלגה הדמוקרטית – מתנגד נחרצות למדיניות הנשיא בסוגיית "תהליך השלום". עדות לכך היתה העברת "חוק ירושלים" ברוב עצום (98 חברי סנאט מתוך 100 ו-420 חברי הבית מתוך 435), בניגוד מוחלט למדיניות הבית הלבן ותוך ביטול הווטו של הנשיא. ניצחון פוליטי זה, שהוגש על-ידי הקונגרס לנתניהו על מגש של כסף,¹⁴ בסוגיה מכרעת בתהליך המדיני, עשוי היה לשנות מיסודו את "התהליך שיביא בהכרח או למלחמה חדשה ונוראה או לחיסול המדינה בדרכי שלום". יתרה מזו, ראש-הממשלה זקוק כאוויר לנשימה להישג מדיני לשיפור דימויו, הן בישראל והן במישור הבינלאומי. אולם ידו המושטת של הקונגרס נותרה ללא מענה. נתניהו ביטל את נסיעתו המתוכננת לווינגטון שנועדה ל-17 ביוני,¹⁵ וניצחון מדיני, מן החשובים מאז קום המדינה, התמוסס בין האותיות הקטנות בעמודים הפנימיים של התקשורת. דוגמה אחרת, הנוגעת ללב בחוסר-האונים שלה, היתה יחסה של לשכת ראש-הממשלה למכתב החתום על-ידי 26 חברי קונגרס, שהועבר לנתניהו לקראת פגישתו עם מדלן אולברייט. המכתב, יזמה פרטית של עוזר בכיר בלשכה של אחד מחברי הקונגרס נשלח ב-15 בדצמבר, נמסר כאן בשלמותו:

הקונגרס של ארצות-הברית
ווינגטון, 15.12.1997

לכב' מר בנימין נתניהו הנכבד,
ראש-ממשלת ישראל,
משרד ראש-הממשלה,
ירושלים, ישראל

ראש-הממשלה נתניהו היקר,

ברצוננו להביע בפניך את תמיכתנו בממשלתך ובמאמציה לעמוד מול הלחצים המופעלים עליה לוותר על חלקים גדולים עוד יותר מיהודה, שומרון ועזה לטובת הרשות הפלשתינית. אנו סבורים שלחצים אלה מצד הקהילה הבינלאומית שגויים, מסוכנים ופוגעים הן באינטרסים הביטחוניים הלאומיים של ישראל והן של ארצות-הברית.

נוסף על כך, רצוננו שתדע שגם אם נראה כאילו רבים בממשל קלינטון ובמקומות אחרים דורשים מישראל בקול-קולות לסגת מנכסים אסטרטגיים דוגמת בקעת הירדן, ההרים הנשקפים על בקעה זו וחלקים אחרים של ישראל, הקונגרס של ארצות-הברית מתייצב נחרצות לצדך. ידוע לנו כי נפשו של הקונגרס נקעה מההפרות החמורות של הסכמי אוסלו על-ידי הרשות הפלשתינית, מהשחיתות, מהפרת זכויות האדם ומהניצול לרעה של התרומות מן הקהילה הבינלאומית. מסיבה זו בלבד, הקונגרס סולד מעצם המחשבה שהרשות הפלשתינית תקבל לידיה שטחים נוספים של ישראל. מסיבות של ביטחונה הלאומי של ארצות-הברית איננו יכולים להבין כיצד תוכל ארצות-הברית לסמוך על כך שצה"ל

דמוקרטיה מתוקנת. "המועצה לביטחון לאומי" שליד הנשיא בווינגטון מרכזת את מיטב המוחות בארצות-הברית ומספקת חלק ניכר ממקבלי ההחלטות העתידיים. הנרי קייסינג'ר, חניך המועצה, הוא דוגמה אחת מני רבות. קרן הריטינג' (Heritage Foundation), מכון למחקר אסטרטגי מן המובילים בווינגטון, הוא זה שעיצב במידה מכרעת את האסטרטגיה המדינית של הנשיא רייגן, שהביאה בסופו של דבר לניצחון הגדול של המערב על הקומוניזם העולמי.

כאמור לעיל, אין עוד בישראל הזקוקה להערכת מצב מקצועית, ואין עוד בישראל בימי נתניהו הנהדרת כל חשיבה. היחסים בין ראש-הממשלה בישראל לבין מכוני מחקר למיניהם מעולם לא היו אמיצים ופוריים, למעט אולי "מרכז יפה" למחקרים אסטרטגיים בעידן השמאל. אולם השפל בימיו של ראש-הממשלה הנוכחי הוא ללא ספק חסר תקדים.¹¹

הניסיון להקים מועצה לאומית לביטחון (דוגמת המועצה לביטחון לאומי בארצות-הברית), בראשותו של דוד עברי, שיעודה יהיה להתוות אסטרטגיה צבאית ומדינית, נקטע באבו באולטימטום של שר-הביטחון. רק זה עוד היה חסר ליצחק מרדכי, שאיש מקצוע ואינטלקטואל מובהק דוגמת דוד עברי יחשוף את ערוותם של מערכת הביטחון וצה"ל הנמצאים בשפל שלא היה דוגמתו.¹²

לא פלא אפוא שמערכת קבלת ההחלטות לקויה בעליל, שהרי היא מתנהלת ללא בחינה אובייקטיבית, והיא מנותקת מהמציאות. זו, בין היתר, הסיבה שספינתו של נתניהו מיטלטלת מדחי אל דחי, וכולנו על סיפונה הרועע. דוגמה קשה לכך היא איוש התפקידים הבכירים במערכת הלאומית והבינלאומית. כל קשר בין אלוף (מיל) יצחק מרדכי, קצין שדה מוכשר שמיצה את כישוריו בתפקיד עוד בטרם היה לאלוף פיקוד, לבין תפקיד הממונה על האסטרטגיה הלאומית של ישראל, הוא מקרי בהחלט, וזאת בלשון המעטה.

השגרירות בווינגטון בראשותו של ד"ר בן-אלישר, החזית המכרעת במאבקי המדיניים של ישראל, היא איבר מדולדל.¹³

האיוש של השגרירות בסין, מן המוקדים המכריעים במערכת הגלובלית, בגבי אורה נמיר, ומינויה של גבי קולט אביטל לראש הדסק האירופי אף הם מעשים שאין הדעת סובלתם. הן מדובר בשתי גברות שאיבתן לממשלת נתניהו היא תכלית קיומן הרוחני. כיצד מנהל ראש-הממשלה מדיניות בינלאומית באמצעות מתנגדיו הפוליטיים? הוא לא מנהל. עדות לכך היא הקריסה המערכתית של משרד-החוץ, המנוהל ממילא על-ידי האדם האחרון הכשר לתפקיד זה.

תמיהה אחרת, חמורה אף היא במידה שקשה להגזים בה, ועוד פחות מזה – להסבירה, היא התנכרותו של נתניהו לבעלי-ברית טבעיים של ישראל, ובראש ובראשונה לקונגרס בווינגטון. מעולם לא היה מנהיג ישראלי כה מבודד במאבקו, הזקוק נואשות לבעל-ברית רב עצמה. והנה, כאשר בעל-ברית בדמותו של הקונגרס מושיט לו יד ונכון לסייע, דוחה נתניהו את היד המושתטת.

הקונגרס, הנשלט על-ידי רוב רפובליקני מכריע, הוא מן הסתם מוקד העצמה החשוב ביותר בעולם בעידן שלאחר

¹¹ הניסיון להיפגש עם ראש-הממשלה, על מנת להציג בפניו את המחקרים הראשוניים של "מרכז אריאל למחקרי מדיניות", נדחה על-ידיו על הסף. פגישה חלופית עם דוד בר-אילן, נמשכה דקות ספורות והיתה עקרה במופנו. בר-אילן הודיע חד וחלק שאין כל טעם לשלוח חומר למש"רד ראש-הממשלה, שכן איש לא יקרא בו.

¹² ראה את הממצאים הח"מורים של ועדת הכנסת לביקורת צה"ל, כפי שני מסרו על-ידי יו"ר הוועדה, ח"כ אפרים סנה, שהשווה אותם לדוח ועדת אגרנט.

¹³ אם לא גרוע מזה. ב-22.10.97 הזמינה השגרירות את הסופר עמוס עוז (!) לסדרה של הרצאות, על מנת להציג את עמדותיה של מדינת ישראל בנושא השלום...

¹⁴ 12.6.97.

¹⁵ לפרטים ראה: יומן מדיני, נ', **נתיב** 4/97, ובעיקר עמ' 5-6.

Congress of the United States

Washington, DC 20515

December 15, 1997

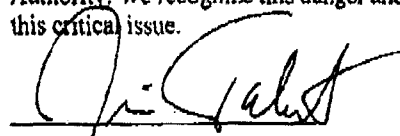
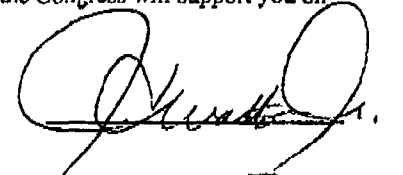
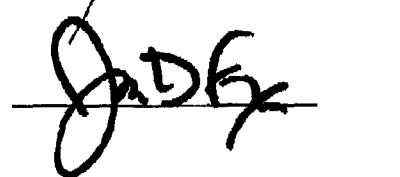

The Honorable Benjamin Netanyahu
Prime Minister of Israel
Office of the Prime Minister
Jerusalem, Israel

Dear Prime Minister Netanyahu:

We wish to convey our support for your government and its efforts to resist pressures to cede ever larger portions of Judea, Samaria and Gaza to the Palestinian Authority. We believe that such pressures from the international community are misguided, dangerous, and harm the national security interests of both Israel and the United States.

In addition, we would like you to know that while it may appear that there are many in the Clinton Administration and elsewhere clamoring for an Israeli withdrawal from such strategic assets as the Jordan River Valley, the mountains overlooking this piece of territory, and other parts of Israel, the United States Congress is firmly on your side. We know the Congress to be fed up with the Palestinian Authority's gross violations of the Oslo Accords, corruption, human rights abuses and misappropriation of donations from the international community. For this reason alone, Congress is loathe to see the PA in control of more Israeli land. For reasons of American national security, we cannot fathom how the United States could continue to rely on the Israel Defense Forces alone to keep Iraq and Syria at bay with Israel's underbelly exposed to massive ground threats. It is Israel's military strength, bolstered by the control of these territories, that is the source of stability in the eastern Mediterranean region. We fear that any diminution in Israel's strength might imperil our interests in the region and force American troops to assume a job best done by the IDF.

Finally, we ask you not to be swayed by the empty threats of those who cannot understand the danger that Israel would face by expanding its concessions to the Palestinian Authority. We recognize this danger and ask you to know that the Congress will support you on this critical issue.

"...רצונו שתדע שגם אם נראה כאילו רבים בממשל קלינטון... דורשים מיישר אל לסגת מנכסים אסטרטגיים דוגמת בקעת הירדן, ההרים הנשקפים על בקעה זו וחלקים אחרים של ישראל, הקונגרס של ארצות-הברית מתייצב נחרצות לצדך".
נציגי הקונגרס בווינגטון, מן הסתם מוקד העצמה החשוב ביותר בעולם היום, "מתייצבים נחרצות" לימין נתניהו וממליצים לו לא להתרגש מ"איומים ריקים מתוכן". יתרה מזו, ביוני 1997 הגיש הקונגרס למדינת ישראל - על מגש של כסף - ניצחון פוליטי מן החשובים בתולדות המדינה: "חוק ירושלים", המחייב להעביר עד 1.5.1999 את שגרירות ארצות-הברית לירושלים המאוחדת תחת שלטון ישראל. נתניהו, הזקוק לבעלי ברית כאוויר לנשימה, לא עשה בשני המקרים דבר, ורצונו הטוב של הקונגרס ירד לטמיון.

גם לא צריך להתפלל מדוע. תחת זאת הולעט הציבור בכותרות ענק בנוסח "אמריקה מאוכזבת מנתניהו". קשה לתאר כישלון חמור מזה על סף ההחלטה הגורלית בסוגיית הפעימה השנייה. שוב יצא נתניהו כדי לשבת על ספסל נאשמים מול אולברייט, שתערוך לו משפט שדה בווינגטון, ב-20 בינואר. אלא שהפעם אפילו הכסות הדלה של הטרור הערבי לא תכסה על ערוות הנסיגה. את הבית הלבן לא מעניינות בעיות הביטחון של ישראל, אלא סילוקה של מדינת היהודים מיש"ע. ערפאת לא יחויב עוד בשקט תעשייתי. אולי, לכל היותר, יתבקש ראש כנופיית הטרור לגמגם דבר מה בנוסח "התחייבות לשתף פעולה עם ישראל בסוגיית הטרור" (ראה להלן). בינתיים גילה משרד החוץ האמריקני כי נתניהו התחייב לנסיגה "של שתי ספרות". הכחשותיו של ראש הממשלה נדחות על הסף, בקריצה הנודעת שהוא זקוק להכחשה על מנת להדוף את הביקורת מ"ימין". הנה כי כן, נתניהו נוסע למכור לערפאת את שנות מארץ ישראל, כשהוא בודד במערכה, לאחר שדחה את ידו המושטת של הקונגרס ושל ציבור רחב בישראל ובארצות הברית, וללא תכנית פעולה. ועיקר העיקרים – ללא ברכת הדרך של ממשלתו השסועה לגזרים. אם יעז להתעקש על האינטרס של ארצו, שוב יוצג ראש ממשלת ישראל כמי ש"מרעיל את תהליך הפיוס עם העולם הערבי".¹⁸ התקשורת בישראל תשוב ותציג אותו כמי ש"הוריד את ישראל משיא של פריחה לתהום תחתיות של ייאוש".¹⁹ (מובאה זו היא חלק ממסע השיסוי שעורך השמאל לארי שבט, על שהעז לפרסם מאמר מאוזן על נתניהו שבוע קודם לכן). כך יקצור נתניהו את פרי הבאושים של נסיגותיו הקודמות, על-פי הכלל שקבע הוא עצמו בספרו על הטרור: "כל הנכע לטרור, הטרור ירדוף אחריו".

יוכל לעמוד לבדו בפני סוריה ועירק, בעוד הבטן הרכה של ישראל עצמה חשופה לאיום קרקעי מקיף. עצמתה הצבאית של ישראל, הנסמכת על שליטה על שטחים אלה, היא מקור היציבות במזרח אגן הים התיכון. אנו חוששים שכל פגיעה בכוחה של ישראל עלולה לסכן את האינטרסים שלנו באזור, ולא לפי כוחות אמריקניים לקבל על עצמם תפקיד שצה"ל מבצע אותו על הצד היותר טוב.

לבסוף, אנו מבקשים ממך לא להיבהל מאימי סרק מצד אלה שאינם מסוגלים להבין את הסכנה, שבפניה תעמוד ישראל אם תרחיב את ויתוריה לרשות הפלשתינית. אנחנו ערים לסכנה זו ומבקשים שתדע שהקונגרס יתמוך בך בסוגיה קריטית זו.

על החתום,
(26 חתימות)¹⁶

את מכתב חברי הקונגרס צריך היה לפרסם על פני עמודים שלמים בעיתונות. צריך היה לזוים שיח ציבורי על מנת להסביר לישראלי המצוי, שקולה האוטנטי של ארצות הברית אינו עולה מגחמותיהם של נשיא עוין ושל משרד חוץ בעל מסורת ארוכה של ניכור אנטישמי, אלא דווקא ממכתב זה של חברי הקונגרס – מייצגיו הישירים של הציבור האמריקני, שבו קיימת עדיין תמיכה רבתי בישראל.¹⁷

אולם דבר לא נעשה. במסורת כפיות הטובה הישראלית הנודעת, ספק אם החותמים על המכתב זכו אפילו במילת תודה מלשכת ראש הממשלה. העיתונות, כהרגלה בקודש, התעלמה מן המכתב לחלוטין, ונוכח נטיותיה המובהקות,

¹⁶ מועד המכתב, 15 בדצמבר, היה בעייתי ביותר, שכן הקונגרס היה בפג"רה. אלמלא כן, ניתן היה בנקל לזוים החתמה רב-תי של מאות חברי שני הבתים.

¹⁷ וזאת בייחוד ב-1998, שנת בחירות לקונגרס, שבה רבה ההזדקקות לקול היהודי.

¹⁸ טיימס, גיליון דצמבר 1997.

¹⁹ הארץ, 2.1.98.

פסח דחנוכה

"בנים המה למכבים", כותב ביאליק בשיר זה, ומאפיין ממד בפוטנציאל היהודי. משהו שדומה לכאורה לדברי המשוררת פדואה טוקאן משכם, שנתאוותה לאכול את כבדו של החייל הישראלי (היהודי). וכך, באותה התקופה (תרנ"ו), מפרסם טשרניחובסקי את השיר "בליל חנוכה" ובו תיאור של יהודי הגולה המוקעים על-ידי רוחות החשמונאים:

— הן אלה בנינו! אל גלי עצמים,
ידיים יבשו, העורקים איך-דמים,
אל צמוקי המח החיים בנס,
החיים ולא חיים וזקנים בלא עת!
... ולאבן

בו ידו כבר הסכין ולא יחוש,
[עשר שנים לאינתיפאדה] והוא שאנן.
גוי יד המכהו אך ישק, יתחנן!...

חנוכה הוא צומת של אי-הבנות. חג שבו ההתנגשויות, או המריחות הבין תרבותיות, הן סימן מובהק של ניכוס החג למטרות הנוגדות את מהותו ההיסטורית. חנוכה מזמן הפך לפורים, לייצוג הפוסט-מודרני המובהק ביותר. חג השומנים. מפך קטן של שמן, מ"נר לי דקיק", עם שלם צריך שמן קיק. בימי הציונים, שפסו מן העולם, החג היה חג הגבורה וחג המכבים.

הספרות העברית שהתפתחה סביב החג נשאה את אידיאות המרד של היהודי מוכה הפוגרומים. בשירו "אין זאת כי רבת צררתונו" כתב ביאליק לפני כמאה שנה (תרנ"ט), לאחר הקונגרס הציוני הראשון, כי

אין זאת כי רבת צררתונו
עד כי לחיתו טרף הפכתונו
את דמכם נשית ולא נרחמה.¹

¹ כתבי ח"נ ביאליק (תל-אביב: הוצ' דביר, תר-צ"ח), ספר ראשון, שיר, עמ' ע"ז.

אלימות, לפחות מילולית, נגד יהודים או "שליחת הגולה", היו עניין ציוני, הכרחי ונורמטיבי. שיר תחת אותה הכותרת, "בליל חנוכה", ואותה הסיטואציה, המתארת יהודי גולה שאננים שאינם מודעים בשאננותם לצר האורב, ומתעלמים מהאיום המרחף עליהם, נכתב על־ידי זלמן שניאור בשנות השלושים. יהודה המכבי בא לשחוט את הזקנה היהודייה שלימדה את עם ישראל למות מות קדושים, "לצרוח שמע ישראל" בפה חסר־שיניים. הזקנה האלגורית מצווה על יהודה להסתלק. היהודים, כידוע, הושמדו. עדיין לא ברור אם שינוי מנטלי היה עוזר להם. יהודה גילם – לצד "ההגנה העצמית" – את הבריונות וההתנשאות הציונית, את "שליחת הגולה" שהפכה למרכיב צברי אנטישמי מרכזי. כלומר, בגנטיקה ההיסטורית והטיפולוגית היהודית קיימים כל הצירופים הפתולוגיים האפשריים, וכשהם מתפרצים חוץ לזמנם, למקומם ולתפקידם, הם נעשים פיגול גמור. התהליך החינוכי הוא להפנים את הניגודים והסתירות וליצור סינתזות חדשות.

אחד הקטעים המייצגים את פוטנציאל הסכסוך בין דת ולאום חילוני בפרשת חנוכה מודגם ב"תמול שלשום" של עגנון:

... כשעשה הפרופיסור בוריס שץ את הבצלאל שלו פגע בו חנוכה, חג קדוש זה שהתחילו קוראים לו חג המכבים. הלכו ועשאוהו נשף חשק. העמידו פסל של מתתיהו כהן גדול, כשהוא אוחז חרב בידו לדקור את הפריץ שהקריב חזיר על גבי המזבח שעשו לשם אנטיוכוס הרשע. עשו כל־גלילה בהוללות ובגנללות. למחר כתב בן יהודה על עיתונו דברים של חיבה על הנשף, אלא שדעתו לא היתה נוחה בשל אותו פסל שהעמידו באולם, שהרי מתתיהו זה קנאי לדתו היה, ולא לארצו, שהרי כל הזמן שפשטו היוונים על ארצנו וגזלו וחמסו ורצחו והרגו והחריבו ערים וכפרים ישב לו מתתיהו ובניו במודיעין עירם ולא נקפו אצבע, אלא משהתחילו היוונים לפגוע בדת... קפץ כארי... ועתה... אילו היו נופחים רוח חיים בפסל, או אילו היה הוא

בעיני בן־יהודה מתתיהו היה בסך הכול קנאי חרדי. העניין "הציוני" – הלאומי הטריטוריאליסטי, בוקע אצל החשמונאים רק בדור הבא, דורו של שמעון החשמונאי. מה היה סופה של מלכות החשמונאים, פחות או יותר כולנו יודעים. האם הלקח הוא לקחו של יהושפט הרבני, לגולל הלקח החרדי שאין להתגרות בגויים?

היום, בתקופה הפוסט־ציונית, לאחר תקופת יהושפט הרבני השנייה (הראשונה היתה ציונית), שראה במכבים כמו במרד בר־כוכבא מהלך הרפתקני הרה־אסון, הפך קולו של הרבני לאתוס אפשרי של צה"ל, לקוד האתי של אסא כשר, שאפילו אליקים רובינשטיין, שאינו מצטיין בגבורה יתרה, העז לצאת נגדו. הייעוד הציוני בימי מר"צ־רבין היה להתפרק מן הצבאיות, או לפחות להיטהר כהלכה ולשעבד אותה לטובת האויב הערבי ולטובת ההתבוללות של הישראלי ב"מזרח התיכון החדש". כך גם מסע האופניים מטעם התק"ם שהתקיים בשבת חנוכה השנה בירדן, מטעם המבשר שלום כחלק מתהליך ההתייוונות של היהודים, כשחנוכה הוא המועד המתאים ביותר.

יהודים רבים מדי מצאו לנכון לנצל את ימי החנוכה לביקור ביוון. תפריטי הסופגניות המטוגנות בשומן דבר אחר, ובגבנית פרומאז' לסוגיה מילאו את מדוריהם של מוספים צבעוניים הממליצים על מסעדות, כשבמנה לזוג אפשר לפרנס מובטל במשך שבוע. נשפים חדורי פיוס והבנה בין־דתית, בהם חוגגות חנוכיות ומפוזות יחד עם עצי אשוח במאתיים דולר, הפכו לאגף חיוני באפנת הפיוס והשיח האורתודוקסי־רפורמי או החילוני־דתי, כמו באגף הוותיקן והיהדות (השיח הבין־דתי הוא אמנם חיוני, אבל לא למטרות ה"התבוללות", כשהוא משמש מסווה לגירויים אפנתיים).

מלכות יוון חושד! מלכות אדום, כלשון המהר"ל, אין לה חקר (האפנה הפוסט־מודרנית). אבל יהודי יפשפש לאור הנר של חנוכה בחורים ובסדקים, אולי ימצא פעם אמת במקום חמץ ■

הלל ויס

² כתבי שאל טשרניחובסקי (וילנא: הוצ' ועד היובל תרצ"ב), כרך I, שירים, עמ' ס"ד-ס"ה.
³ כל סיפוריו של ש"י עגנון (ירושלים: הוצ' שוקן, תש"ד), כרך ה', "תמול שלשום", עמ' 386.

"מפת האינטרסים הביטחוניים" או: "איווי המוות הישראלי"

לא אימה ורחמים מעוררת בי הטרגדיה
היהודית אלא סלידה.

הגל

את ישראל למטר הטילים העירקיים ב-1991, והבריחה המבוהלת של תושבי תל-אביב, ניפצו את המיתוס בדבר כושר ההרתעה של ישראל, מחד גיסא, וחשפו את פגיעותו היוצאת-דופן של העורף הישראלי, מאידך גיסא. הערבים מיהרו להפיק את הלקח הנדרש, ועדות לכך היא מרוץ החימוש בתחום הנשק הלא-קונוונציונלי והכלים לשיגורו. ה-CIA מעריך שבשנת 2000 יהיו בידי שכניה של ישראל כ-2,000 טילים מטווחים על גוש דן, חלקם הניכר חמוש בראשי-קרב לא-קונוונציונליים. על איום זה אין לישראל, ולא יהיה לה בעתיד הקרוב, מענה של ממש.²²

במצב זה עשוי להיות להגנה סבילה ערך מכריע בהצלת חיי מאות אלפי בני-אדם החשופים להתקפת גזים. הפתרון הבטוח ביותר מול התקפת גזים על שטחים מאוכלסים בצפיפות הוא פינוי אוכלוסייה בממדים גדולים לשטחים פתוחים המאוכלסים בדלילות, סמוך לערים הגדולות.

מקדם הקטל של גזים להשמדה המונית מותנה באופיים של הגזים, שהם (ברובם) כבדים מן האוויר, ועל כן נוטים לשקוע ולהיאסף במקומות נמוכים. הקניונים הנוצרים ברחובות הערים, בין הבתים, הם שטחי ריכוז טבעיים לגזים המוטלים על אזורי אוכלוסייה מיושבים בצפיפות, אם נפצות ואם בראשי-קרב של טילים.

מדינת ישראל היא למעשה עיר-מדינה. אמנם קריית הממשלה שוכנת בירושלים, אך אזור גוש דן הוא לבה של מדינת היהודים. המגלופוליס של גוש דן, המחזיק 70 אחוזים בקירוב מכלל האוכלוסייה היהודית של ישראל, והוא מרכז העצבים של התעשייה, התחבורה, התקשורת, ומה שחשוב לא פחות: חילות המילואים, המהווים שני-שלישים מהדרג הלוחם, ואשר בלעדיהם אין לצה"ל ערך של ממש.

נהוג להניח שחיסול פיזי של שליש ממוטנציאל אסטרטגי לאומי, כמוהו כחיסול מדינה. מצבה של ישראל מבחינה זו גרוע לאין שיעור מכל דוגמה אחרת בהיסטוריה המודרנית.

עובדות יסוד אלו ידועות היטב לאויב הערבי, והא ראייה: ההסלמה מרחיקת-הלכת בייצור אמלי"ח להשמדה המונית, לרוב גזים, במדינות ערב המקיפות את ישראל והמאוחדות ברצון להשמדתה.²³ נוכח מצב זה, צפוי היה שהיהודים, שזיכרון ההשמדה בגז של מיליונים מבני עמם חרות עדיין על לוח לבם, יתנו את הדעת על כך. אחרי ככלות הכול, לשם מה הקימו את מדינתם ולחמו עליה, אם לא על מנת למנוע את השמדת עמם שנית?

שטחי פינוי, מה שמכונה במדינות מתוקנות Evacuation Centers, הם שטחים פתוחים ונגישים בטווח של שעה-שעתיים ממרכזי הערים, על מנת שאפשר יהיה

תחת כותרת זו – "מפת האינטרסים הביטחוניים" – פרסם שר-הביטחון מפה, שלפיה מחציתם של חבלי יהודה ושומרון מצויים מחוץ "לאינטרס הביטחוני של ישראל", ועל כן מוצע להעבירם לשליטה בלעדית של הרשות הפלשתינית. מפה זו היא כמובן עמדת פתיחה של ממשלת נתניהו במשאומתן עם ערפאת. ומאחר שלצדו ניצבים העולם כולו עם השמאל הישראלי (כלומר התקשורת, האופוזיציה וחלק לא מבוטל מהקואליציה) בראש, ברור לחלוטין שבסופו של המשאומתן תשוב ישראל לגבולות 4 ביוני 1967 או סמוך להם. מכיוון שלפי מפה זו חוזרת ישראל אל המותניים הצרים מול גוש דן, כלומר לגבולות שבהם "תאבד לה יכולת הגנה והיא תישמד במלחמה", כדברי שמעון פרס עצמו, הופכת תכניתו של שר-הביטחון, מר יצחק מרדכי, למהתלה אכזרית, וזאת במקרה הטוב. כיצד זה, למשל, נכלל היישוב בית אריה, השוכן כמטחווי קשת מנמל-התעופה הבינלאומי היחיד של מדינת היהודים, מחוץ למפת "האינטרס הביטחוני"? ליצחק מרדכי פתרונים.²⁰

מסירת 43 יישובים ובהם אוכלוסייה של 65 אלף נפש, לחסדיהם של ערפאת, גיבירל ורנטיסי, כלומר לחנק איטי ולחורבן, אף היא איננה בגדר "אינטרס ביטחוני", על-פי הקוד המוסרי החדש של הפוסט-ציונות, הפעם מאסכולת ממשלת הליכוד ויצחק מרדכי.

אלא שמן המפורסמות הוא שדם המתנחלים מותר. מי הם אם לא חבורה של "קולוניזטורים ששדדו אדמות לא להם" (רענן וויץ); "הגוזלים את פת לחמן של עירות הפיתוח" (אורי אבנרי); "פלוגות סער" (אמנון אברמוביץ);²¹ "ספסרי קרקעות" (דן מרגלית); "פוגרומיסטים וסדיסטים, פושעים נגד האנושות שהגיוחו מפינה אפלה של היהדות" (עמוס עוז); "מורסה מוגלתית שיש לעקרה" (עוזי ברעם), וכו'. חיסולו של חבר מרעים זה הוא אפוא חובה לאומית העולה בקנה אחד עם הצורך הדחוף במסירת רמת-הגולן לאסד והפיכת ירושלים, היא ציון ועיר דוד, לבירת העם הפלשתיני.

אולם מה על שוכני גוש דן? מה פשעו הם שמפת האינטרסים גוזרת עליהם כליה: לבירור סוגיה זו מכוונים הדברים שלהלן.

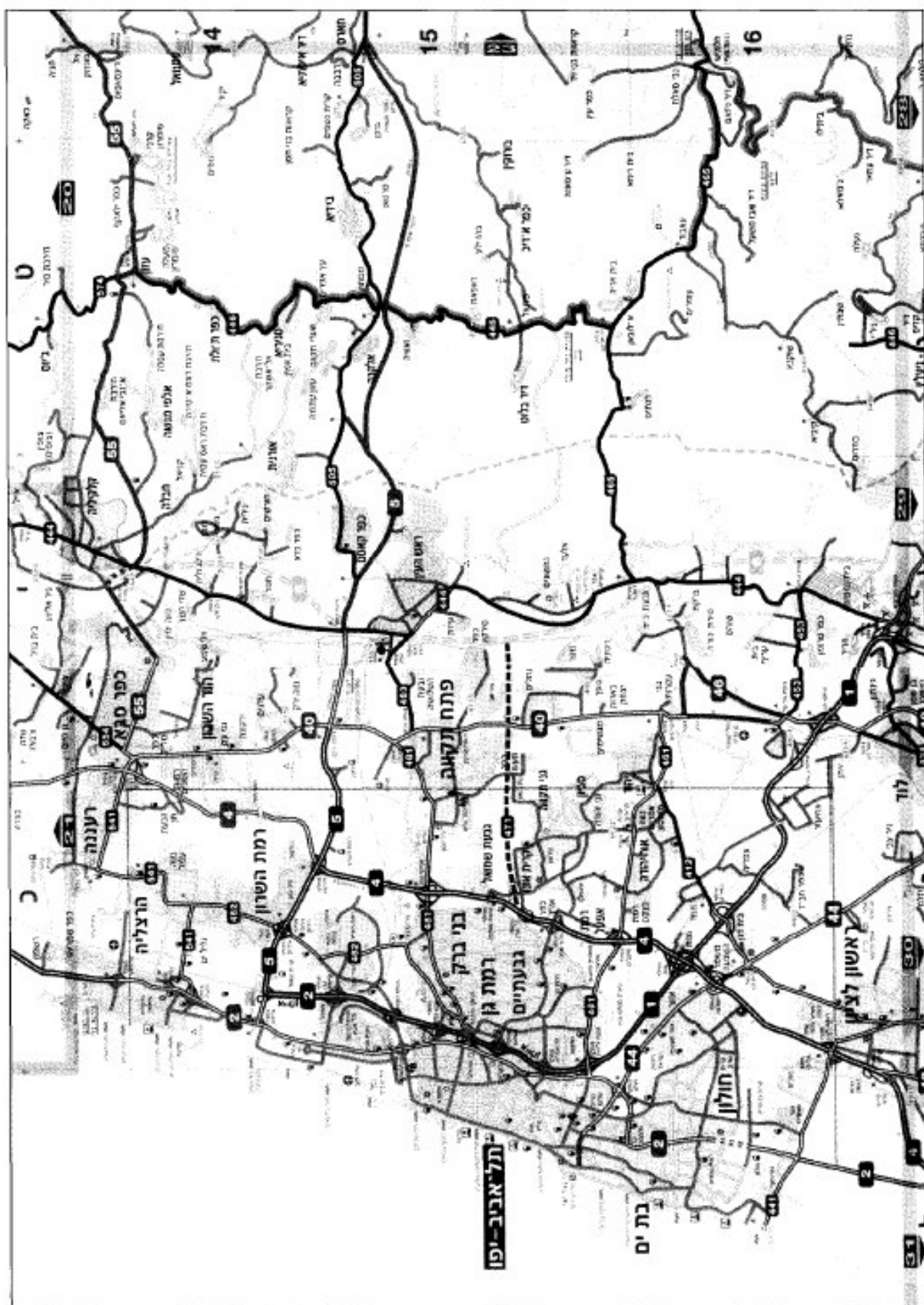
הנחה מקובלת היא שהמלחמה הבאה תיפתח במטחי טילי קרקע-קרקע, חמושים בחלקם ברש"קים הנושאים אמלי"ח להשמדה המונית, גזים בעיקר, על ריכוזי אוכלוסייה גדולים, ובראשם גוש דן. הממשלה שהפקירה

²⁰ דוגמה מאלפת אחרת היא היישוב עץ אפרים. לא זו בלבד שהוא שוכן 4 ק"מ מן הקו הירוק ונושק לגדר שערי תקווה ואלקנה, אלא שזה היישוב היהודי היחיד אשר כן על כביש אורן. המחבר את חוצה שומרון עם כביש כפר-סב-א-שכס, ובתור כזה חשיבותו הביטחונית מברעת.

²¹ האם כיוון פרשן הטלר ויזיה של ערוץ 1 ("הממלכתני") ב"פלוגות סער" שלו ל-Einsatzgruppen או ל-Sturmabteilungen? לא-דון אברמוביץ פתרונים.

²² על הכשל המובנה של טיל ה"חץ" מול טק"ק החמוש באמלי"ח לא-קונוונציונלי ימצא הקורא חומר רב בגיליונות קודמים של נתיב.

²³ על תפוצת אמלי"ח לה-שמדה המונית במזרח התיכון והכלים לשיגורו ימצא הקורא נתונים, בין היתר, במאמריהם של דניאל לשם: "תפוצת טילים בליסטיים במזרח התיכון", ודני שוהם: "מיפוי נשק כימי בארצות ערב ובאירן" נתיב 2-1/97.

נוש זן מערב השומרון

נוש זן, ובו 70 אחוזים מהאוכלוסייה היהודית של ישראל, הוא פן האזורים הצפופים בעולם, ועל כן יעד מושלם להתקפת טילים חמושים באמצעות להשמדה המונית. המענה המקובל לאיום של התקפת גוים הוא פינוי המוני לאזורים גבוהים ודלילי אוכלוסייה, המצויים בטווח המגה של שעות ספורות. מערב השומרון הוא שטח פינוי (Evacuation Center) אידיאלי (ואחד ויחיד), המסוגל לקלוט את רובה של אוכלוסיית נוש זן בעזרת מצוקה. אולם למרות שידוע היטב כי למסכות גז ולרישת פלסטיק ערך שולי בלבד, מסיכות פוליטיות לא הוכנה כל תשתית, תחבורתית או אחרת, לפינוי אוכלוסייה לשומרון.

של אוכלוסיית גוש דן מזרחה. לשם כך היה על ישראל לספח את השטח ולהחיל עליו את ריבונותה, תוך תפיסת קרקעות המדינה וטרנספר של ערביי השטח למקומות חלופיים. היה עליה לפרוס רשת תחבורה הכוללת רכבות עליות ותחתיות, וכן רשת כבישים אל לבו של השומרון. היה עליה לדלל את אוכלוסיית גוש דן על-ידי עידוד היישוב היהודי בישיע בכלל, ובשומרון בפרט.

אולם דבר לא נעשה בנדון. עורק התחבורה היחיד המחבר את לבו של גוש דן לשומרון הוא כביש מס' 5 – "חוצה שומרון". בכביש זה, שהוא ציר התנועה האסטרטגי מספר 1 של ישראל, אמורים לנוע גייסות צבא לעמק הירדן, עם היפתח מעשי איבה. אולם לא זו בלבד שכביש זה, הצר והמשובש ברובו, אינו נותן מענה לפינוי מקיף של אוכלוסייה אזרחית, אלא שאין הוא מסוגל לענות גם על צרכי השינוע המקיף של מסות שריון, אמלי"ח וגייסות. כיוון שכך, ייהפך חוצה שומרון למטרה טבעית של הפצצות מהאוויר, מלכודת מוות לאוכלוסייה אזרחית אם זו תיקלע בתוכו.²⁴ למותר לציין שאין לחוצה שומרון כל חלופה. לא מסילת-ברזל או רכבת תחתית, ואף לא רשת של דרכי עפר סבירות.

תואי כביש "חוצה ישראל" עובר אמנם בשיפוליו המערביים של השומרון, אך לא מתוכננת ממנו כל הסתעפות רצינית מזרחה.

מאחר שאין בנמצא כל תכנית להעברת מסות של אזרחים לשומרון למקרה של התקפת גזים, למותר לציין שגם לא הוכנה כל תשתית לקליטתם. הנה כי כן, ביום פקודה, כאשר מאות אלפי בני-אדם, המוגנים ביריעות פלסטיק ונייר דבק,²⁵ ימצאו את מותם בחנק איטי בתל-אביב, יישארו גבעות השומרון כפי שהן היום, קרחות ושוממות.

חבלי יהודה ושומרון הם ערש האומה העברית ובהם מקופלת משמעותה האמיתית של שיבת ציון, והם אפוא תכלית קיומה של הציונות. היום, נוכח איום לעצם החיים, מציעה המולדת העברית מקלט לבניה. באירוניה היסטורית, המקבלת משנה תוקף מקברי על רקע הצפוי בשדה-הקרב העתידי, נוטשים היהודים את מרחב ההצלה שעל סף ביתם ונדחקים, מרצונם החופשי, לתוך מלכודת המוות הצפויה להם בגטו הקרוי גוש דן. הנה כיצד מקבלת ההגדרה של אבא אבן ל"גבולות אושוויץ" בקווי 67 את מלוא עומק משמעותה.²⁶

לפנות מסות גדולות של אוכלוסייה אזרחית, במהירות מרבית, במערכת מסועפת של כבישים ומסילות-ברזל.

הפינוי מגוש דן בכלל ומתל-אביב, לבו של הגוש, בפרט, אפשרי מזרחה בלבד. הפינוי צפונה ודרומה בלתי-אפשרי בעליל, בגלל צפיפות האוכלוסייה. מערבה הפינוי בלתי-אפשרי בשל קו החוף.

הפינוי מזרחה הוא אפוא ציר התנועה היחיד. המבנה הטופוגרפי של השומרון הוא שטח פינוי אידיאלי, שכן כבר בטווח של 20 ק"מ מקו החוף משתרע שטח נרחב של גבעות, גדול כפליים משטחו של גוש דן, המסוגל לקלוט בקלות יחסית אוכלוסייה של מיליונים.

יתר על כן, מסיבות היסטוריות מיושב מערב השומרון באוכלוסייה ערבית דלילה יחסית. לאחר מלחמת העצמאות אבדו לפלח הערבי השווקים הטבעיים של שפלת החוף, והוא פנה מזרחה, לשכם, לגינן לרמאללה ולירושלים. במובן זה קלקיליה היא היוצא מן הכלל, המעיד על הכלל. שטחו של מערב השומרון, המצוי בטווח של 10-30 ק"מ משפלת החוף, הוא 2,000 קמ"ר בקירוב, וניתן לקלוט בו בנקל את כל אוכלוסיית גוש דן. כך, למשל, במלבן ששטחו 250 קמ"ר, התחום בין אלקנה-אריאל-קדומים-אלפי-מנשה, יושבת אוכלוסייה של 40 אלף נפש, חציה יהודית. לשטח זה בלבד ניתן לפנות את כל ילדי בתי-הספר של תל-אביב רבתי.

נוכח ההסלמה במרוץ החימוש הלא-קוננוציונלי, שעיקרו – לפי שעה (טרם גירעונו של המזרח התיכון) – גזים למיניהם, צפוי היה שישראל תעשה הכנות נרחבות להקמת תשתית הדרושה לפינוי אוכלוסיית גוש דן מזרחה, לפחות ברמה המקובלת במערב אירופה, למרות העובדה שפוטנציאל האיום על ישראל גדול לאין שיעור מזה שהיה צפוי במערב בכל זמן נתון מאז מלחמת העולם השנייה.

אין להעלות כלל על הדעת שממשלת ישראל – כל ממשלה, משמאל או מ"מימין", תעשה את שעשו למען אזרחיהן ממשלות שוייץ, נורווגיה או שוודיה. אלה הכינו לכל אזרחיהן אזורי מילוט מפני נשק אבי"כ, המסוגלים לקלוט בתוך שעות ספורות את כל האוכלוסייה האזרחית, ברמת ביטחון ונוחות מרביים.

אולם מאחר שפוטנציאל הסיכון לישראל עולה עשרות מונים על זה של המדינות הנוכרות, או על זה של כל מדינה אחרת שניתן להעלות על הדעת, מן הדין היה שייעשה לפחות המינימום ההכרחי, והוא הכנת תשתית לפינוי מקיף

²⁴ כל הנוסע בכביש זה מכיר מניסיונו את הפק' קים הנוצרים לאורכו במקרה של שיירת מר-בילי טנקים, החוסמת אותו כליל.

²⁵ לריענון ערכות מגן, שערכן ממוקם מאוד בכל מקרה, אין כסף. מן הסכום של 102 מיליון ש"ח הנדרשים לריענון והחלפה, הקציב משרד-הביטחון 20 מיליון ש"ח בלבד. לפי-כך: "העורף חסר הגנה מפני מלחמה לא-קוננו-ציונית, ובמיוחד מפני אפשרות של לחמה כ-מית": מתוך דוח ועדת הכנסת לביקורת צה"ל, כפי שנמסרו על-ידי ח"כ אפרים סנה, יו"ר הווע-דה; 29.7.97.

²⁶ כל ניסיון לדובב את האחרים למיגון מפני התקפת גזים, כגון מדור אבי"כ במפקדת פיקוד העורף, או מחלקת הה-דרכה הארצית במגן דוד אדום, נחסם בקיר-אטום של שתיקה. הכול מודים שאין כל תכנית לפינוי אוכלוסיין. רק אחד מהם, שביקש להישאר בעילום שם, הודה שהנושא אמנם הועלה אך נפסל על-הסף מסיבות "פור-ליטיות".

★ ★ ★

יאסר ערפאת נגד הנוצרים

ערפאת. לאחר מכן הפקיע ערפאת את המנזר היווני-אורתודוקסי הסמוך לכנסייה לשימוש הפרטי כשהוא מבקר בבית-לחם.

ההטרדות של הנוצרים בארבע השנים האחרונות, בחסותה הרשמית של הרשות הפלשתינאית, כוללות גם עינויים, איומים והעמדת פעילותם של המטיפים ואנשי דת נוצריים אחרים תחת פיקוחה ושליטתה של הרשות. לאחרונה הזהירו אנשי ביטחון של הרשות הפלשתינאית את אחד הכמרים ברמאללה שהם עוקבים אחרי פעילותו המיסיונרית ודרשו לחקור אותו בקשר להפצת הבשורה הנוצרית. במקרה אחר הזהירו שוטרים פלשתינאיים אדם שהתנצר שיפסיק להטיף לנצרות, אחרת יעצרו אותו באשמה שהוא מרגל ישראלי. חמורים לא פחות היו המקרים של חילול בתי-קברות נוצריים, פריצות למנזרי נשים וניתוק קווי טלפון של מנזרים.

ידוע שמקרים מסוג זה מרובים, אבל לא מדווחים עליהם, או שהקרבות מכחישים אותם מחשש למעשי תגמול מצד הרשות הפלשתינאית. ובכל זאת, העדויות ממשיכות להצטבר. ארגונים פלשתינאיים לזכויות האדם, חוקרים נוצריים עצמאיים ממדינות המערב, ואפילו ממשלת ישראל, מתעדים בעקביות מקרי התעללות בנוצרים מצד חסידיו של ערפאת. בדוח שפרסמה ממשלת ישראל לאחרונה אושרו כל המקרים שהוזכרו לעיל, וצוינה בו גם תופעה נוספת: ההגירה הגוברת של נוצרים מבתיהם בבית-לחם, ברמאללה ובירושלים, לאירופה ולצפון אמריקה.

אנשים נואשים אלה, נרדפים על-ידי הרשות הפלשתינאית, וחרדים מפני יחס גרוע עוד יותר במדינה פלשתינאית, אם תוקם, מעדיפים לנטוש את בתיהם ואת פרנסתם ולהבטיח את עתידם. הנוצרים בבית-לחם, עיר הולדתו של ישו, מונים כיום 20 אחוז בלבד מכלל האוכלוסייה, וגם האוכלוסייה הנוצרית בירושלים הולכת ופוחתת בהדרגה. המגמה ברורה: הנוצרים, החיים תחת שלטונה הישיר של הרשות הפלשתינאית ושיכולים להרשות לעצמם, עוזבים.

מאז תחילתו של תהליך השלום במזרח התיכון סובלים הנוצרים החיים תחת שלטונו של ערפאת מדיכוי שקט. הרדיפה הדתית של הנוצרים נשארה בעינה, למרות סיוע במיליארדי דולרים שהוגש לרשות הפלשתינאית ממדינות המערב, וביניהם כ-307 מיליון דולר מארצות-הברית, במטרה לקדם את הדמוקרטיה ואת כיבוד זכויות האדם. לאנשים מסורים אלה, תהליך השלום הביא רק צער ומכאוב. הנוצרים, נצורים ומבודדים, יכולים רק לתהות אם עליהם לעזוב, או לוותר על הנחמה היחידה שיש להם – האמונה המחזיקה אותם בחיים ■

ג'ס ואטס*

ארבע השנים שחלפו מאז "טוהרו" יאסר ערפאת ואש"ף בצו הדיפלומטיה ותפסו את השלטון ברצועת עזה ובחלקים מהגדה המערבית, התרגל העולם לשמוע בדרך כלל שני סוגים של חדשות מן המזרח התיכון: החדשות על התקפות טרור רצחניות של טרוריסטים פלשתינאיים על אזרחים ישראלים, וידעות המאשימות את ישראל ביצירת "התנאים" שהביאו להתקפות האלה. למרבה הצער, הסיקור החדשותי הזה מעלים ומטשטש גידול פרא נוסף של תהליך השלום במזרח התיכון: העלייה התלולה במספר ההתקפות האלימות על נוצרים החיים תחת משטר השררה של ערפאת – הרשות הפלשתינאית.

מאז הסכמי אוסלו, בספטמבר 1993, לא היו אמנם הקהילות הנוצריות הקטנות ברצועת עזה ובגדה המערבית קרוב לפיגועי מתאבדים כמו היהודים בירושלים ובתל-אביב. אבל מיעוט זה, שהיה פעם תוסס ושוקק חיים, סובל מאז מהתקפות אלימות, ממעצרים ללא משפט ומהרס מקומות קדושים לנצרות באזורי האוטונומיה, ואפילו בירושלים. הנה מספר דוגמאות:

באוגוסט פתחה משטרת הרשות הפלשתינאית באש על קהל נוצרי בכפר בית צחור ופצעה שישה אנשים. אף אחד מהשוטרים לא הועמד לדין משמעת, והכתבים המקומיים קיבלו איומים שלא לסקר את האירוע.

מוחמד באכר, מוסלמי שהתנצר, נאסר בשכם בחודש יוני, והוכה על-ידי אנשי הרשות הפלשתינאית בטענה הבדויה שהוא מוכר קרקעות ליהודים (האשימו אותו גם ש"העליב מנהיג דתי"). ארגון פלשתינאי לזכויות האדם קבע שהאשמה שהוטחה במר באכר היתה כוזבת, לא פחות משהיא גזענית. פשעו האמיתי של באכר, לדעת הרשות הפלשתינאית, הוא ההתנצרות שלו, הפצת הברית החדשה, הזמנת מוסלמים להשתתף בתפילות בכנסייה וסירוב לחזור בו מההתנצרות בפני איש דת מוסלמי. באכר יושב עדיין בכלא, למרות שנאלץ לשלם לסוהריו שוחד בסכום של 7,000 דולר כדי להשתחרר.

בחודש מאי חוללה כנסיית הקבר הקדוש בירושלים, אחד המקומות הקדושים ביותר לנצרות, על-ידי פועלים שבנו בתי-שימוש במסגד סמוך. הנוצרים טענו שהמבנה החדש הוא הסגת גבול של רכוש הכנסייה, וטענו שהפועלים פרצו קיר כדי להגיע לכנסייה. הגוף האחראי למבנה החדש הוא הווקף המוסלמי, הכפוף לרשות הפלשתינאית, והוא טוען שהכנסייה או השלטונות הישראליים אינם יכולים להפסיק את הבנייה.

אחרי שהשתלטה על בית-לחם, בדצמבר 1995, הכפיפה הרשות הפלשתינאית את כנסיית המולד ואתרים נוצריים נוספים בעיר לשלטונה הישיר, והכריחה את ראשי הקהילות הקתוליות, היווניות-אורתודוקסיות והנוצריות האחרות, שהיו אוטונומיות בעבר, להיות כפופים למנהל של

* ג'ס ואטס, ציר הקונג' רס האמריקני, רפובליק' ני מאוקלהומה, הוא חבר בוועדת הקונגרס לביטחון לאומי. המאמר פורסם בווישינגטון טיימס ביום 12.12.97, ותורגם ברשותם האדי' בה של העיתון ושל הכר' תב.

גנבות הרכב, או : כיצד מממנת ישראל את הטרור הערבי

סכומים נפרצה מסגרת התקציב שהגיש שר-האוצר, אם בכלל. אולם אפילו נכונים הנתונים הרבים הרואים את האחרונה, מדובר בסכום של 1.2 מיליארד ש"ח, בסעיפים שניתן לשייך אותם רק בדוחק להתיישבות בשי"ע ולמגזר החרדי.²⁸

הנה כי כן, אין קץ לדברי הבלע המוטחים בהתיישבות בשי"ע ובציבור החרדי. אך העובדה ש"הכספים שנגזלו מפייהם של ילדי נתיבות"²⁹ אינם אלא עשירית מהיקף הפגיעה במשק הישראלי כתוצאה מטרור גנבות הרכב בברכתם של ערפאת ומרעיו, אינה מדידה את שנתו של איש, לא בקואליציה, וקל וחומר שלא באופוזיציה, או באמצעי התקשורת. הצעת סיעת מולדת בכנסת, לפיה ערך הגנבה יופחת מתשלומי ההעברה (מע"מ, למשל) של ישראל לרשות, ושהסכום יועבר לפיצוי הניזוקים, נדחתה על הסף. שר-המשטרה נימק את התנגדותו בהקמת יחידה מיוחדת במשטרה שתילחם בתופעת הגנבות. אולם על אף היחידה המוקמת, הצפי לשנה הנוכחית הוא עלייה של 10 אחוזים בהיקף הגנבות.³⁰

ישראל אינה מעזה אפוא לדרוש מן הרשות הפלשתינית תשלום על מעשה שהוא טרור לכל דבר ועניין. חברות הביטוח נאלצו להעלות את הפרמיות בעשרות אחוזים. כך מממן אפוא האזרח הישראלי מכיסו את הטרור הערבי.

השנה יגנבו ערביי ישי"ע, בשיתוף-פעולה נדיב מצד אחיהם הפלשתינאים אזרחי ישראל, 45 אלף כלי רכב בקירוב – מכונית לכל 12 דקות.²⁷ שוויו של צי רכב זה, המהווה, אגב, קרוב ל-5 אחוזים מכלל הרכב הפרטי במדינת היהודים, הוא 2.4 מיליארד ש"ח בקירוב, לפי חישוב זהיר של 60 אלף ש"ח לרכב בממוצע, שהרי כלי הרכב השדודים הם בדרך כלל מהשנתונים האחרונים, ומן הדגמים היקרים יותר. BMW, למשל, הוא רכב מועדף, המשרת לרוב את אנשיו של ערפאת המגיעים לפגישות עם בני שיחם הישראליים ברכב גנוב. בעזה, שבה אין עוד לישראל כל שליטה, ורישום הרכב נעשה על-ידי הרשות, ניתנות לרכב הגנוב לוחיות זיהוי זמניות, שכן קצב הגנבות עולה בהרבה על כושרה של הרשות להנפיק לוחיות זיהוי. בחמש השנים שחלפו מאז אוסלו נגנבו מישראל 200 אלף כלי רכב בקירוב, כלומר למעלה מ-25 אחוזים מכלל הרכב הפרטי בישראל, בשווי של 12 מיליארד ש"ח (כ-4 מיליארד דולרים) – מחצית תקציב הביטחון של ישראל, וסכום שאפשר היה לפתור באמצעותו את כל התחלואים החברתיים של ישראל.

כהרגלן בקודש, הציגו התקשורת והאופוזיציה את החריגות בתקציב הממשלה לשנת 1998 כשערורייה חסרת-תקדים של כניעה לאינטרסים של "החרדים והמתנחלים". בשעת כתיבת שורות אלה טרם ברור באילו

משטרת רכב בשומרון (צילום: מתוך דו"ח הפרת ההסכם, מועצת ישי"ע, ינואר 1998)

במשך חמש השנים שחלפו מאז אוסלו נגנבו בישראל 200 אלף כלי-רכב בקירוב, בשווי של 12 מיליארד ש"ח (4 מיליארד דולרים), והועברו לשטחי הרשות הפלשתינית. בסכום זה, המהווה את מחצית תקציב הביטחון, ניתן היה לפתור את כל תחלואי החברתיים של ישראל. אולם ישראל לא מעזה לדרוש מערפאת תשלום על מעשה זה, שהוא טרור לכל דבר ועניין. חברות הביטוח נאלצו להעלות פרמיות בעשרות אחוזים. כך מממן האזרח הישראלי מכיסו את הטרור הערבי.

²⁷ דוגמה לשיתוף-הפעולה הנדיב היא המקרה של איש העסקים החיפני, יגאל אלמגור. אלמגור נרצח ומכוניתו נשדדה והוסעה ליינין. החשודים ברצח, שני ערבים – מסכנין וחיפה. אחד מהם הודר ברצח.

²⁸ מתוך חריה כוללת בסך 3.48 מיליארד ש"ח. ראה למשל: הארץ, 1.1.98

²⁹ ערבי, 31.12.97.

³⁰ אגב, תשלומי מע"מ לרשות הם בלתי-חוקיים. על המע"מ להישאר במי-קום שבו מבוצעת העברתו. מאחר שערביי ישי"ע עובדים בישראל, ולא להפך, על המע"מ היה להיכנס לאוצר של ישראל ולא של הרשות.

17.12.97: הסכם לשיתוף-פעולה במלחמה בטרור בין ישראל לרשות הפלשתינית

המכשול העיקרי על דרך הנסיגה של ישראל משיע הוא הטרור הערבי, שהרי נתניהו הבטיח "שלום עם ביטחון". כיוון שכך, שולף ראש-הממשלה בפגישותיו עם מדלן אולברייט את הטרור, הנערך בברכתה של הרשות הפלשתינית, ומסביר מדוע משהה ישראל את נסיגותיה. על מנת לנטרל את טיעונו של נתניהו ולסלק את סוגיית הטרור מן הדיונים, העלו דניס רוס וחבריו רעיון מקורי, לפיו יחתמו ישראל והרשות הפלשתינית על הסכם בנושא הטרור וכך תימנע מנתניהו עילה זו בדיונים העתידיים. ההכנות להסכם נערכו בחשאי, כיאה ל-CIA, שנטלה על עצמה את ארגון הנושא. בהסכם עצמו נדרשת ישראל למסור לפלשתינים כל מידע בנושא התארגנות בשטחה של ישראל לפעולות חבלה נגד הרשות. ההסכם כולל מידע על שחרור חשודים ומורשעים בפעילות טרור נגד הצד השני. בין היתר נקבעו עקרונות לפיהם שני הצדדים מתחייבים "לטפל בתשתית של ארגונים המנצלים מעמדם להסית או לפעול בתחום הטרור".

מצד הרשות הפלשתינית חתמו על ההסכם ראש השב"כ של הרשות בעזה, מוחמד דחילאן, וראש המודיעין של הרשות, אמין אל-הינדי. דחילאן הוא מן המסיתים הארסיים ברחוב הערבי, שנשא נאום חוצב להבות לזכרו של הרוצח הסדרתי אבו עייאש (64 קרבנות יהודיים). אמין אל-הינדי הוא מיוזמי רצח הספורטאים במינכן וממתכנניו. למותר לציין שההסכם הוא על דעת ממשלת ישראל. ראש השב"כ עמי איילון נתן את ברכתו למזכר.

ימים ספורים לאחר החתימה, משנתגלתה החרפה ברבים, ביקשה הממשלה לסגת מן ההסכם בטענה שלא היתה כלל בסוד העניין. אלא שדי היה ב"אי-נחת" של הנשיא ושל שרת-החוץ (כפי שצוטט הבית הלבן), על מנת לחנוק את הניסיון הישראלי להתנער מן החתימה בעודו באבו. הנה אפוא עוד חידוש שחידשה מדינת היהודים: מדינה ריבונית חותמת על הסכם עם ארגון טרור פושע (כפי שהוא מוגדר עד היום בחוקי "המדינה הריבונית"), לשיתוף-פעולה בנושא טרור, ומתחייבת להעביר לארגון הטרור כל מידע הכרוך בניסיון להתמודד עם הטרור שהארגון הזה מחולל.

הטור האורוליאני

"תהיה סמוך ובטוח שאני אהיה מוכן להרחיק לכת מעבר לכל קודמי".

לא גולדה מאיר, לא בגין, לא שמיר, לא רבין ולא פרס אמרו את זה. **אהוד ברק**, 23.12.97, בתשובה לשאלתו של דן שילון בתכניתו: "האם כאשר תהיה ראש-הממשלה תהיה מוכן להחזיר לסוריה את כל רמת-הגולן?" על דבריו זכה ברק למחיאיות-כפיים סוערות מן הקהל.

"גם ראש-הממשלה המנוח, יצחק רבין, לא היה מצליח להעביר לפלשתינים שטחים בהיקף גדול ממה שאני מציע להם. להפך, המתנחלים ואני היינו מונעים זאת ממנו".

בנימין נתניהו להלמוט קוהל, (ידיעות אחרונות, 12.12.97)

"תורת הקונספירציה [בסוגיית רצח רבין] מזעזעת באותה מידה כמו הכחשת השואה".

שר-המשפטים, צחי הנגבי, 4.11.97

"תודה לעם הצרפתי ולממשלת צרפת על הצלת יהודים בתקופת השואה, מול החיה הנאצית".

שר-הביטחון, **יצחק מרדכי**, לאובר ואדרן, שר-חוץ הצרפתי, בביקורו של זה בישראל, 25.11.97.

"אם יהיה צורך בכך, יגן צה"ל על ישראל מפתח-תקוה".

הרמטכ"ל **אמנון ליפקין-שחק**, בעקבות פרסום מפת האינטרסים הבטחוניים של ישראל, 15.12.97.

"מדינה פלשתינית היא עובדה קיימת".

אריאל שרון, בביקורו בארצות-הברית, 20.11.97.

"למען השלום אני מוכן לפרק את ההתנחלויות בשטחים".

ח"כ **מאיר שטרית**, יו"ר הנהלת הקואליציה, 20.12.97³¹

³¹ בכנס ערבי-ישראלי בא-תונה, שבו נטלו חלק 12 חברי-כנסת, 10 מתוכם חברי הקואליציה (גשר, ליכוד, הדרך השלישית, ש"ס, ישראל בעלייה), בראשותו של ח"כ מאיר שטרית. כל חברי המשלחת ללא יוצא מן הכלל הצהירו על דבקותם בה"סכמי אוסלו. אולם ח"כ שטרית לא הסתפק בכך, וטרח להצהיר לפני נציגי אש"ף כי נוסף על תמיכתו המוצקה במדינה פלשתינית הוא מוכן "לפרק התנחלויות בשטח" חיס". מן הדין לציין שמארגני הכנס הסכימו שלא להעלות סוגיות השנויות במחלוקת, ברניהן את שאלת ההתיישבות היהודית בישיע והמדינה הפלשתינית, על מנת למנוע חיכוכים בין משתתפיו.

ויקינגים ויהודים

"ישראל אינה קיימת מתוקף זכות היסטורית או תנ"כית אלא מתוקף החלטת האו"ם".

לנה יאלם ואלן (Vallen), שרת-החוף של שוודיה.³²

ככל הידוע, נזכרים בני עמך לראשונה אצל טקיטוס, Germania שלו, שנכתב בשנת 44. מפאת כבודו של העם השוודי דהיום מוטב שלא לחזור כאן על תוארי השם שההיסטוריון הדגול מייחס לאבות-אבותיך. אסתפק במובאה מדברי דיישיראלי לאחד האנטישמים בפרלמנט הבריטי: "כאשר אבות אבותיך, אדוני, קיפצו על עצים, שכנו במערות ודיברו בשפת ידיים, חיברו אבותי את ספר הספרים ובו מיטב ההגות האנושית משחר ההיסטוריה ועד ימינו אלה".

הנה כי כן, גבירתי, 1,500 שנים בטרם הגיחו אבותיך מערפלי הקדם אל בימת ההיסטוריה, עיצבו אבותי בארצם את המוסר המונותאיסטי שאותו העתיקו השוודים סוף סוף, מקץ 2000 שנה, וגם זאת גרסה מפוקפקת.

ומי היו אבותיך, גבי ואלן? הוויקינגים, Vicing, או Viking, כלומר "אנשי מלחמה" שהפילו את חתימתם על ארצות התרבות במאה התשיעית והעשירית: "שוודי ים שהתפרנסו מביזה, גול, אונס ורצח... כופרים, ערלי-לב, אכזרים ואיובי התרבות", כפי שתוארו שוב ושוב ברשומות העמים שסבלו מנחת זרועם. "A furore Normannorum libera nos" (הצילנו מן הזעם הנורמני) היתה תפילה שנתחברה במיוחד לציון האימים שירדו על אירופה מידי "פראי-אדם מן הצפון שאנסו אשה הרה לאחר שרצחו את בעלה, גזלו את רכושה והעלו את ביתה באש" (כפי שרשם אחד העדים מן העת ההיא, האב טורולדוס, בכרוניקה של חבל ברטאן). עד היום משמש הביטוי "bersekgangr" לציון שכרון הקרב הנורדי של המנצח, שנטרפת עליו דעתו בשעה שהוא טובח את יריבו. הסאגה הנורדית המוקדמת נקראת כמו צירוף של רשומות מיומנו של סדיסט עם כרוניקה של תליין.

אודה, שלמקרא דבריך הרהרתי מעט בסוגיה זו של bersekgangr, אך מטעמי נימוס דיפלומטי מוטב שלא ארחיב על כך את הדיבור.

בכבוד הראוי (-)

נ"ב. המכתב דלעיל נועד לעיניך בלבד. אין צורך להעליב את כל הסקנדינוויים.

גדעון סתר

הערת המערכת: להד"ם.

א"ס

מ שפט זה, פנינת-לשון מרצף דברי-בלע שהעלילה שרת-החוף של שוודיה על ישראל וממשלתה, ואשר מבחינות רבות גרועים אף מהחלטת האו"ם מ-1975 שהשוותה את הציונות לגזענות, מציינים שפל חדש ביחס הקהילה הבינלאומית לישראל. לגופו של עניין, דבריה של ואלן (המייצגים את הרוח הנושבת בממשלתה ובקרב מגזרים רבים בתקשורת הסקנדינווית בכלל, והשוודית בפרט), הם דה-לגיטימציה של מדינת ישראל, תוך אימוץ גורף של הטיעון המקובל על התעמולה הערבית. אין מדובר בהסתייגות ממעשה מדיני זה או אחר, אלא בניסיון למוטט את עקרון הקיום הלאומי היהודי.

כצפוי, השתיקו הממשלה והתקשורת, כל אחד וטעמיו עמו, את נאומה של ואלן.³³ ולא בכדי: מיטב "ירודפי השלום" הסקנדינוויים נמנים עם יקירי "שלום עכשיו", וגבי ואלן בכלל זה. תמיכה נלהבת בחיסולה של ישראל והחלפתה במדינת אש"ף חילונית ודמוקרטית, הביע עוד אחד מיקירי השמאל הישראלי בסקנדינוויה.

משרד-החוף השתיק את העניין מתוך פחד, פשוטו כמשמעו. כאשר החליט שרת-החוף לפרסם סוף סוף תגובה מטעמו (ב-12.12.97 – שלושה שבועות בדיוק נמשכו חיבטי-הנפש כיצד להגיב על עלילה מבלי לפגוע חלילה בכבודם של שרת-החוף או של העם השוודי), היו דבריו בליל של התנצלות על עצם קיומה של מדינת היהודים. דוד לוי "הביע צער" על דברי שרת-החוף, והרחיב את הדיבור (על פני 12 עמודים כתובים בצפיפות) על סבלות העם היהודי, על המן, טיטוס, גלות, רדיפות, גירושים, שואה, ואף לא שכח להזכיר את הזיקה ההיסטורית של היהודים לתנ"ך.

למותר לציינן שגבי ואלן לא מצאה לנכון להתנצל על דברי ההבל שהשמיעה. מכתבו של דוד לוי לא זכה לכל מענה. חרק אפוא שרת-החוף שן, שינס את מותניו וחיבר לה איגרת בוז הלשון:

גבירתי שרת-החוף הנכבדה מאד,

על טענתך בדבר העדר הזיקה בין עם ישראל לארצו ואל ספר הספרים, ארשה לעצמי שלא להעיר. מתחת לכבודי הוא. אוסיף רק שקורס מזורו בהיסטוריה בפקולטה המהוללת למקרא באוניברסיטה של אופסלה, בוודאי שלא זייק לך.

אולם אשר להטפת המוסר שאת מטיפה לנו, מן הראוי, גבירתי שרת-החוף, לרענן מעט את זיכרוןך ולהזכירך מאין באנו, אני ואת. שהלא הציווי "דע מאין באת"....

³² הדברים נאמרו על-ידיה בדיון לרגל 30 שנה להחלטה 242 שהתקיים באוניברסיטת אופסלה, שוודיה, ב-20 בנובמבר 1997. המובאה מדבריה היא תרגום מנורווגית, כפי שהופיעה ב-Dagen, אוסלו, 22 בנובמבר.

³³ למעט פרסום קצר בני"ד יעוץ אחרונות, 14.12.97, כלומר באי-חור של למעלה משלושה שבועות!

קיר נוסף של השמאל הישראלי בסקנדינביה, שר־החוץ של נורווגיה בממשלת העבודה היוצאת, ומי שהיה מעורב עד צוואר בהכשרת הקרקע להסכמי אוסלו, הוא ביוֹרן תור גודאל (Godal). הנה מה שהיה לאיש לומר

בנושא הישראלי: "לא ישרור שלום מלא אלא בתנאי שישראל תחדל להתקיים כמדינה יהודית ובמקומה תקום מדינה פלשתינית מתקדמת, שבה כל הקבוצות האתניות תוכלנה לחיות זו בצד זו בשוויון מלא"³⁴ ■

³⁴ ב-1971, כשכיהן כמזכ"ל ארגון הנוער של מפלגת העבודה בארצו. על-פי היומון הנורווגי Dagen, שחשף את הקשרים בין מפלגת העבודה הנורווגית לבין אש"ף.

שני דברים ציוותה עלי אמי שלא לעשות בחיי: לא להתחתן עם שיקסע ולא להצטרף לארגון יהודי.

דוד בדי